

Anotace názoru Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen

Názor ze dne 24. října 2023 ve věci č. 152/2019 – S. I. proti České republice

Výbor konstatoval kvůli nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy nepřijatelnost oznámení namítajícího porušení článků 2, 6 a 12 Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen, podle něhož vnitrostátní orgány v rámci řízení o uložení správního vyhoštění a zajištění údajně nezohlednily jednak zdravotní stav oznamovatelky, jednak její postavení potencionální oběti obchodování s lidmi.

I. Skutkové okolnosti

V roce 2019 policie zadržela oznamovatelku, japonskou státní příslušnici, v souvislosti s prověřováním krádeže zboží v obchodě. Policisté následně rozhodli o jejím správním vyhoštění, protože neprokázala oprávněnost pobytu na území a nepředložila platný cestovní doklad. Policisté také rozhodli o zajištění oznamovatelky v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová. Zajištění posléze opakovaně prodloužili. Po uložení vyhoštění a prvotním zajištění oznamovatelka sdělila policii, že se v zemi původu stala obětí obchodování s lidmi a sexuálního vykořisťování. Dále byla oznamovatelka v průběhu zajištění nedobrovolně hospitalizována kvůli špatnému psychickému i fyzickému stavu včetně výrazného poklesu tělesné hmotnosti. Během hospitalizace lékaři zjistili, že oznamovatelka trpí kombinovanou poruchou příjmu potravy a dalšími psychickými poruchami. Oznamovatelka se proti vyhoštění a zajištění, resp. jeho prodlužování bránila u vnitrostátních soudů.

II. Odůvodnění rozhodnutí Výboru

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKŮ 6 A 2 VE SPOJENÍ S ČLÁNKEM 12 ÚMLUVY O ODSTRANĚNÍ VŠECH FOREM DISKRIMINACE ŽEN

Oznamovatelka namítala jednak porušení povinnosti vnitrostátních orgánů přijmout veškerá opatření k potlačení všech forem obchodu se ženami a vykořisťování prostitutek žen včetně vytvoření mechanismu identifikace oběti, jednak porušení zákazu diskriminace na základě pohlaví v přístupu ke zdravotní péči. Podle oznamovatelky se vnitrostátní orgány řádně nezabývaly tím, že v zemi původu ji mafie donutila k prostituci a k náboru dalších žen v zahraničí a může jí v případě vyhoštění hrozit pomsta za útek, a dále nepřihlédly k jejímu zranitelnému postavení. Současně nebraly vážně její zhoršující se zdravotní stav s ohledem na pohlavní danou povahu její nemoci. Ten přitom vyžadoval její přesun ze zařízení pro zajištění cizinců do jiného vhodného zařízení, případně její propuštění.

Výbor připomněl, že před samotným posouzením důvodnosti oznámení se musí nejprve zabývat jeho přijatelností. Mimo jiné se musí přesvědčit, zda byly vyčerpány vnitrostátní prostředky nápravy, ledaže by jejich využití trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu, anebo by pravděpodobně nepřineslo účinnou nápravu. Vláda jednak upozornila, že ve vztahu k oběma námitkám oznamovatelka podala oznámení předčasně. Výbor uvedl, že v době podání oznámení skutečně probíhalo na vnitrostátní úrovni několik řízení před vnitrostátními orgány, včetně soudního přezkumu vyhoštění a (trvání) zajištění oznamovatelky. Oznamovatelka byla přitom zastoupena a bylo jí poskytnuto tlumočení. Dále oznamovatelka mohla podle vlády využít i jiné prostředky preventivní či kompenzační povahy. Zajištění mohla napadnout u Ústavního soudu, potažmo proti jeho prodlužování využít přezkum v rámci správního soudnictví; to platilo i ve vztahu k jejímu vyhoštění. Stejně tak mohla podat žádost o udělení mezinárodní ochrany nebo o pobytové oprávnění kvůli údajnému postavení oběti obchodování. To přitom neučinila. Podle oznamovatelky by však vyřízení ústavní stížnosti trvalo několik měsíců. Žádost o udělení mezinárodní ochrany, případně pobytové oprávnění oznamovatelka nepovažovala kvůli okolnostem její věci za účinné prostředky nápravy.

Výbor zdůraznil, že byt' neexistuje povinnost vyčerpat vnitrostátní prostředky nápravy, pokud nemají šanci na úspěch, oznamovatelé musí při využívání dostupných prostředků nápravy postupovat s

náležitou pečlivostí; pouhé pochybnosti nebo domněnky o jejich účinnosti je dané povinnosti nezbavují. Výbor také vzal na vědomí, že Nejvyšší správní soud později zrušil rozhodnutí Městského soudu v Praze stran prodloužení zajištění oznamovatelky a že její právní zástupkyně posléze podala žádost o náhradu nemajetkové újmy podle zákona o odpovědnosti státu. Na základě dostupných informací tak Výbor uvedl, že oznamovatelka neprokázala, že by využití předestřených prostředků ve smluvním státě trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu, resp. že by pravděpodobně nepřineslo účinnou nápravu.

Výbor proto shledal, že oznamovatelka nevyčerpala všechny dostupné vnitrostátní prostředky nápravy a prohlásil její oznámení za nepřijatelné podle čl. 4 odst. 1 Opčního protokolu k Úmluvě.